

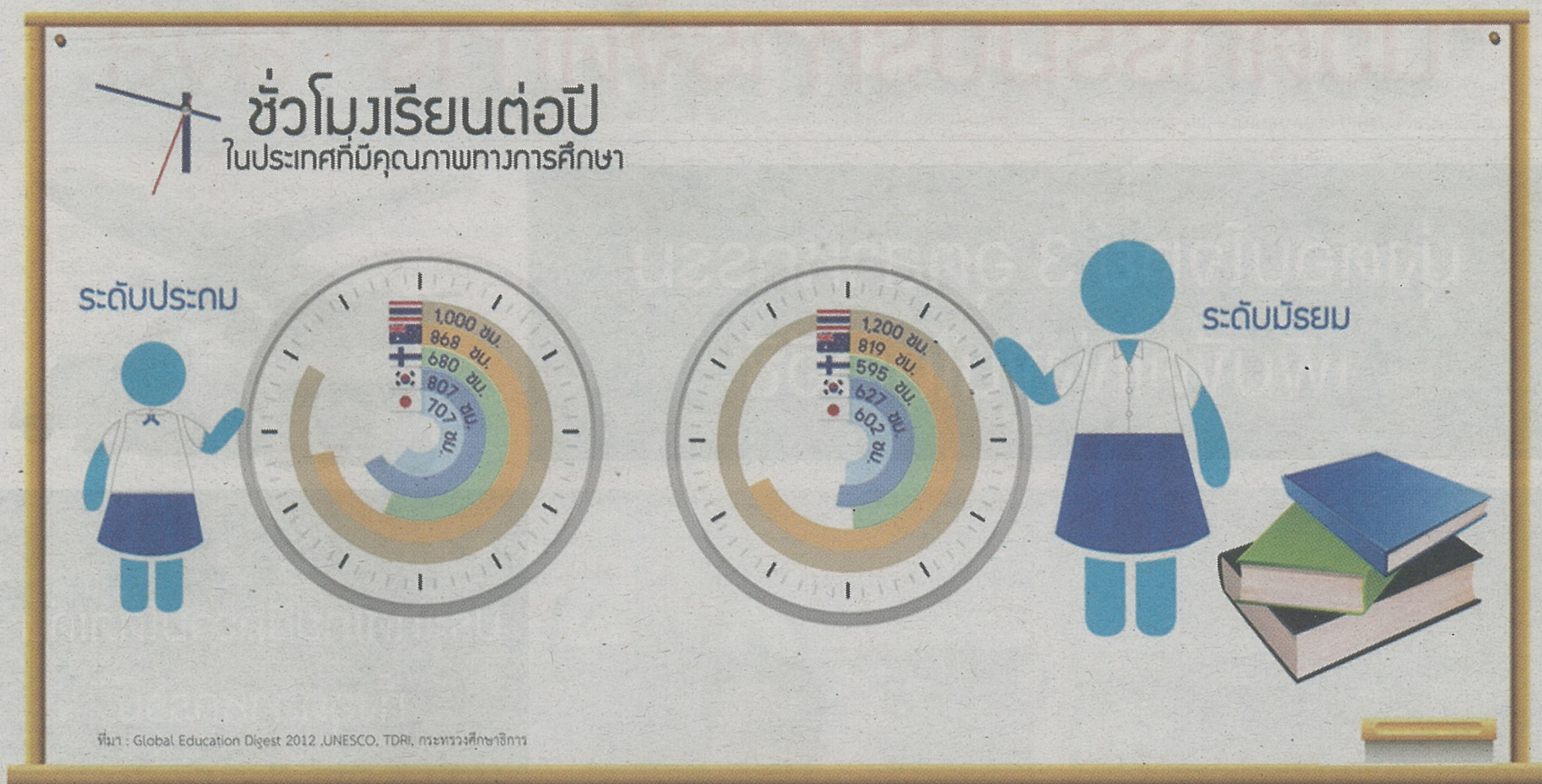


ดร.สุทธกร กิ่งแก้ว
ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย
สถาบันออกแบบอนาคตประเทศไทย
suthikorn@fit.or.th
Tel. 088 887 1983



ปฏิรูปการศึกษาไทย

ลดชั่วโมงเรียนที่ล้นตารางเพื่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ



ระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบัน มีโครงสร้างของการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีภาระทางการศึกษามากเกินความจำเป็น ส่งผลกระทบสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในตนเองของผู้เรียน และเป็นต้นทุนมหาศาลสำหรับภาคการศึกษาไทย ในประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีและได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพของนักเรียน นักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ยอดเยี่ยม ล้วนแล้วแต่มีรูปแบบทางการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักการพัฒนาตนเอง ทั้งในการดำรงชีวิตในสังคม ศักยภาพในการค้นคว้าหาความรู้ รวมทั้งการเปิดรับมุมมองใหม่ๆ ในมิติที่หลากหลาย ซึ่งต้องยอมรับว่าสำหรับประเทศไทย ยังไม่สามารถสร้างสภาวะแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวได้ อันเนื่องมาจากปัญหาในหลายประการที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นสาเหตุส่วนหนึ่ง ปัญหาด้านการศึกษาของไทยที่ยังดำรงอยู่นี้ ปัญหาเรื่องจำนวน ชั่วโมงเรียนที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็นจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในบทความฉบับนี้

ในปัจจุบันชั่วโมงเรียนของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นของประเทศไทย มีจำนวนสูงกว่าประเทศที่มีคุณภาพทางการศึกษารวมทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วหลายๆ ประเทศ จากการศึกษารวมทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วหลายๆ ประเทศ จากการศึกษาขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ(UNESCO) พบว่า ประเทศไทยมีชั่วโมงเรียนต่อปีในระดับชั้นประถมศึกษาอยู่ที่ประมาณ 1,000 ชั่วโมง ในขณะที่ในระดับมัธยมศึกษาจะอยู่ที่ 1,200 ชั่วโมง ซึ่งสูงกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วรวมถึงประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพ เช่น ประเทศฟินแลนด์ มีชั่วโมงเรียนในระดับมัธยมศึกษาอยู่ที่ราว 595 ชั่วโมงต่อปี ประเทศเกาหลีใต้อยู่ที่

627 ชั่วโมงต่อปี หรือประเทศในเอเชียที่มีแนวความคิดพื้นฐานด้านการศึกษาดัดแปลงกับประเทศไทยอย่างอ่อนกึ่งซึ่งประสบความสำเร็จในการพัฒนาระบบการศึกษาเป็นอย่างดียิ่งมีชั่วโมงเรียนในทุกระดับการศึกษาเพียง 790 ชั่วโมงต่อปีเท่านั้น โดย UNESCO ให้ความเห็นว่าชั่วโมงเรียนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนไม่ควรเกินกว่า 800 ชั่วโมงต่อปี สะท้อนให้เห็นถึงภาระทางการศึกษาของนักเรียนไทยที่มากเกินไป ซึ่งยังไม่รวมถึงระยะเวลาเรียนเพิ่มเติมจากการเรียนพิเศษ ชั่วโมงเรียนที่มากเกินไปจนความเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนอาจขาดทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ทั้งทักษะการพูดคุยหรือแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ ทักษะการเข้าสังคม ความมั่นใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้กับผู้อื่น รวมทั้งการคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมโดยรวมเป็นหลัก ซึ่งเป็นทักษะชีวิตที่เรียนรู้ได้จากนอกห้องเรียนเท่านั้น

นอกจากปัญหาชั่วโมงเรียนที่มากเกินไปจนสร้างภาระให้กับผู้เรียน ทำให้ขาดทักษะการใช้เวลาร่วมกับผู้อื่นในสังคมรวมถึงกิจกรรมนันทนาการอื่นๆ งบประมาณด้านการศึกษาที่สูงมากถึงกว่าร้อยละ 19.06 ของงบประมาณประจำปีรวมของประเทศไทยยังสะท้อนถึงต้นทุนด้านการศึกษาที่สูงในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากลับมีทิศทางตรงกันข้าม เมื่อดูในรายละเอียดของงบประมาณที่ใช้พบว่า กว่าร้อยละ 70-80 ของงบประมาณการศึกษาถูกใช้เป็นงบประมาณเพื่อจ่ายเงินเดือนครูอาจารย์ ค่าจ้างของลูกจ้าง รวมถึงค่าใช้จ่ายประจำอื่นๆ ส่วนงบในด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาการศึกษากลับมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 10-20 เท่านั้นสะท้อนให้เห็นถึงการจัดสรรงบประมาณที่ยังขาดประสิทธิภาพ เพราะงบประมาณส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นไปที่การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา

ของผู้เรียน แต่เน้นไปที่ค่าจ้างบุคลากร ซึ่งการมีชั่วโมงเรียนที่มากเกินไปจนความเหมาะสมนั้น เป็นสาเหตุพื้นฐานส่วนหนึ่งที่จำเป็นต้องมีการจ้างบุคลากรเป็นจำนวนมาก ทำให้ภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรอยู่ในระดับที่สูงถึงเกือบร้อยละ 80

เป้าหมายของการเรียนการสอนในปัจจุบันและอนาคตจะเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบที่มีลักษณะของการศึกษาที่เน้นความรู้ ความสนใจของผู้เรียน รวมถึงเสริมสร้างทักษะในการใช้ชีวิตเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ภาระในการเรียนที่หนักเกินไปย่อมไม่ตอบสนองต่อเป้าหมายดังกล่าว การลดชั่วโมงเรียนจึงมีความจำเป็นสำหรับการเรียนในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมทักษะในการดำรงชีวิต รวมทั้งค้นคว้าความรู้ที่ตนเองสนใจ เวลาการเรียนที่ลดลงอาจทำให้เกิดการปรับโครงสร้างวิชาในการเรียนการสอน ทำให้ความซ้ำซ้อนในเนื้อหาในวิชาที่เรียนของแต่ละระดับชั้นลดลง รวมทั้งทำให้จำนวนครูผู้สอนลดจำนวนลงได้ โดยลดจำนวนครูในวิชาที่เกินความจำเป็น และเพิ่มจำนวนครูที่มีความสามารถในการสอนวิชาที่สำคัญแต่ขาดแคลนครูผู้สอน ซึ่งส่งผลต่อการลดงบประมาณด้านการศึกษาในรูปแบบรายจ่ายประจำได้ ซึ่งเงินที่ลดลงสามารถนำไปใช้ในการลงทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น

ดร.สุทธกร กิ่งแก้ว
อาจารย์ด้านธุรกิจระหว่างประเทศ ม.ธรรมศาสตร์
ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย
สถาบันออกแบบอนาคตประเทศไทย
ที่ปรึกษา สถาบันองค์ความรู้แห่งเอเชีย